1 Til avtalt tid logger Emil Kvenild seg på iPaden, og får kontakt med klassen sin på Hedrum ungdomsskole hjemmefra. 2 Klassekameratene tok med seg Robot-Emil på en tur til Fritzøe Brygge, så Emil fikk oppleve litt av omverdenen. Privatfoto 3 Gruppa til Emil, «The crazy insane flying super monkey spaceinvadors» diskuterer sammen med Robot-Emil, som står midt på bordet. Fra venstre Jørgen Walin, André Emil Weiseth, Elise Aske, Stine Søreide og Mina Wathne. Foto: Kjersti Bache

ROBOTGRÜNDERE

- Tre unge gründere fra tech inkubatoren StartupLab i Forskningsparken i Oslo begynte å jobbe sammen 1. oktober 2015. Ideen var å finne løsninger som kan hjelpe barn og unge som er langtidssyke mot sosial isolasjon.
- De tre er Marius Aabel, mekanisk ingeniør, Matias Doyle, systemutvikler, og Karen Dolva med bakgrunn i interaksjonsdesign.
- De fikk kontakt med Anne FI Troye, med en datter som døde av kreft. Det hun var opptatt av var isolasjonen datteren opplevde etter at hun ble for syk til å gå på skolen.
- Gründerne har utviklet roboten AV1, som er en datamaskin med motor, kamera, mikrofon og høyttaler. Den sender en video stream fra klasserommet til nettbrett via en app. Den syke kan se klasserommet, høre alt, snakke og bestemme hvilke vei roboten ser.
- Firmaet til gründerne heter No isolation, og har knyttet kontakt med Universitetet i Oslo ved Jorun Børsting og Alma Culén, som har god kunnskap om ME.
- Nå tester åtte utvalgte ME-pasienter roboten for aller første gang. Emil Varild er en av dem.
- – Å få høre at Emil har fått med seg mer skole på en uke med Avataren enn på et helt år, er den beste meldingen vi kunne få, sier Karen Dolva. Nå har de ansatt sju medarbeidere og jobber på spreng for å produsere flere roboter.
- Roboten er tilgjengelig for utleie via www.noisolation.com fra august.

Takket være roboten har Emil fått med seg mer skole på ei uke enn et helt år

Emil Kvenild 15 går i 9a på Hedrum ungdomsskole, men sykdommen ME gjør at han er hjemme på tredje året. Han mister viktig skolegang og kontakten med venner. Nå har han fått en liten hjelper.

ROBOTUNDERVISNING

- ER DU DER EMIL? Fem par øyne i klasse 9a fra Hedrum ungdomsskole kikker på en liten, hvit dings på bordet der de har gruppearbeid i Sliperiet. Dingsen ligner et romvesen. Når øynene lyser, er Emil på.

- Jeg er her jeg, hører vi Emil si via roboten.

Hjemme i sofaen på Hovland sitter Emil Kvenild med iPaden. Han har akkurat koblet seg til roboten, som klassekameratene har kalt Robot-Emil. På iPaden ser han klassekameratene sine som han skal ha gruppearbeid med. Tema i tre dager er sosialt entreprenørskap.

Det er første uka den lille roboten er Emils stedfortreder i klassen. Forhåpentlig vil den gjøre en stor forskjell for den ME-syke ungdommen. Det glimter til i øynene når han ser klassekameratene tøyse og ta kontakt.

DET ER TRE ÅR siden det aktive livet til den skoleflinke håndballspilleren på Larvik Turn gikk over i langsom kino. Emil kom seg aldri etter en tøff mykoplasma lungebetennelse da han var 12 år.

- Er han blitt lat? spurte moren seg og pushet sønnen på trening.

- Jeg var forferdelig sliten hele tida, det var en rar følelse. Jeg sov og sov. Og jeg ble ikke trodd, husker Emil.

Sykdommen var verst det første året. Han sov nesten hele tiden. Moren vekket ham for å dusje og spise.

Siden har Emil vært igjennom utallige tester, røntgen, MR, nevrolog, blodprøver - alt for å finne ut hva som feiler ham. Diagnosen er Kronisk utmattelsessyndrom eller Myalgisk encefalopati (ME).

Etter tre år med nesten ingen skole er det vondt å kjenne at han sakker etter.

- Emil har greid å være noen få timer på skolen på høsten, men så har han blitt så dårlig på vinteren at han ikke kunne gå på skolen. Etter jul har han kun hatt en time med lærer med hjemmeundervisning, forteller Emils mor, Grete Borgersen.

Emil Kvenild er glad for å få tilbake kontakten med klassekameratene.

MEN TAKKET VÆRE oppfinnelsen som kalles AV1, kan Emil få en ny skolehverdag og ikke minst opprettholde kontakten med klassen sin.

- Jeg hørte om prosjektet via Facebook-siden ME-mammaenes gruppe. Firmaet som lager robotene, No isolation, etterlyste ungdom med ME som kunne teste ut den nye roboten. Vi meldte oss på øyeblikkelig.

Det er Jorun Børsting ved Universitetet i Oslo, som har ansvaret for robotprosjektet sammen med Alma Culén.

- Jeg jobber med et forskningsprosjekt som forsøker å finne ut hvordan ulike teknologier kan hjelpe ME-syke barn og unge. Vi fokuserer på brukersentrert design, og kom i kontakt med firmaet som har utviklet roboten No isolation for å forebygge sosial isolasjon for langtidssyke barn, forteller hun.

DENNE MORGENEN har Emil og moren avtalt med læreren når de skal logge på roboten. Et par dager i forkant har de prøvd ut det tekniske. Robot-Emil står på lading om natta for å være klar til skoledagen.

- Da Emil ble syk hadde han masse venner. Han trente tre ganger i uka i tillegg til å spille fotball og sykle. Nå er det to kamerater som fortsatt tar kontakt og kommer innom. Det sosiale livet er blitt sterkt begrenset.

- Jeg føler at jeg går glipp av mye. Bortsett fra Jørgen og André, som jeg er sammen med når jeg greier, er nettspill det mest sosiale. Når jeg spiller blir jeg sliten på en annen måte, forklarer han.

Jeg kan høre på måten Emil snakker at han har lite energi. Den kjekke 15-åringen er blid og hyggelig, men dagene går med til å slappe av og på natta er det vanskelig å få sove.

- Selv om jeg ikke sover på dagtid, sovner jeg ofte ikke før i firetida. Jeg får mye vondt i kroppen på natta, sier han.

TAKKET VÆRE Robot-Emil er han tidlig oppe denne morgenen. Det er god motivasjon å skulle møte klassekameratene via roboten.

- Vi kaller gruppa vår «The crazy insane flying super monkey spaceinvadors», forteller elevene rundt bordet i Sliperiet og ler.

- Det er kjempemorsomt med roboten. Det er noe helt utenom det vanlige. Og sosialt er det veldig bra. Nå kan Emil være med oss. Vi kaller roboten for Robot-Emil, forteller elevene.

Roboten har et modem som går på 4G. Hvis Emil vil rekke opp handa, viser roboten det ved å blinke.

For første gang på lenge, orket Emil å følge med på skolen i fire timer denne dagen. Og i lunsjpausen tok kameratene med seg Robot-Emil på tur til Fritzøe Brygge der de skulle kjøpe seg mat. Med roboten i trillevogna, suste de rundt og ga Emil kjærkommen input fra verden utenfor stuedøra.

ÅTTE ME-SYKE ungdommer får være med å teste ut roboten AV1. Jorun Børsting og Alma Culén vil da finne ut om denne type robot egner seg til bruk for ME-pasienter.

- Vi ser etter om den er intuitiv å bruke, og om den ikke gjør at de får økt sykdomssymptomer ved eller etter bruk. Det er viktig å være klar over belastningsintoleransen hos ME-syke, sier Jorun Børsting.

NETTOPP DET er problemet med ME. At sykdommen forverres hvis man gjør for mye, uansett hvor lystbetont det er.

- Så mye skole som jeg fikk med meg den første uka med Robot-Emil, har jeg ikke fått i løpet av hele skoleåret som gikk, sier en fornøyd Emil når vi snakker med ham på telefon uka etter.

- Det var koselig å være på skolen igjen. Jeg blir i godt humør av å snakke med kameratene mine. Mange av dem har jeg ikke sett på lenge.

Emil forteller at han ble med i diskusjonene gruppa hadde i Sliperiet, og han synes ikke det er vanskelig å snakke via roboten.

- Det er jo helt utrolig. Og den uka var jeg med venner og bada i Farris flere ganger. Alt blir mye enklere når vi har daglig kontakt.

- Du ble ikke for sliten?

- Jeg ble jo sliten. Fredag logget jeg meg ikke på, og i helga tok jeg det veldig med ro. Men det var ikke ille. Det er bare å ta noen hviledager innimellom, så går det bra. Nå føler jeg at jeg er en del av klassen igjen.

EN REVOLUSJON har skjedd i Emils liv. Alt takket være en liten robot, designet av tre norske gründere. Emils stemme er ikke flat og energiløs lenger. Han har fått tilbake energi av å høre til igjen.

Det skal ikke mye fantasi til for å tenke seg hvor fortvilet det må være å se tida rase forbi uten at du kan delta. På skolen, med kamerater, på turer.

- Hva er det beste du vet? spør jeg Emil.

- Det er å være sammen med venner fra skolen. Det er det morsomste, sier Emil Kvenild.

KJERSTI BACHE
934 22 733
kjersti.bache@op.no